

Kolik selfie z vás udělá psychopata? Jak odhalit osobnostní poruchy na facebooku

Petr Gal

Psychologický ústav FF MU, Brno

gal@mail.muni.cz

V prosinci 2012 zařadil magazín Time výraz „selfie“ mezi 10 nejpoužívanějších výrazů. Právě v tomto roce se začal fenomén autoportrétů na sociálních sítích masově šířit: používají ho teenageři, politici, státníci i papež. Stejně vzrostl i zájem psychologů o jejich výzkum. Hledali především odpověď na otázku, zda zveřejňování selfie souvisí s narcismem, psychopatií a dalšími osobnostními charakteristikami.

In December 2012, magazine Time ranked word “selfie” in the 10 most used terms. In this year phenomenon of Self-portraits began to spread on social networks: teenagers, politicians, statesmen, and pope use it. The interest of psychologists in their research has grown equally. They were primarily looking for the answer to the question of whether selfie is related to narcissism, psychopathy and other personality traits.

Klíčová slova: selfie, sociální síť, facebook, narcismus, psychopatie

Key words: selfie, social network, facebook, narcissism, psychopathy

Můžeme spočítáním selfie určit, zda na druhé straně počítače sedí psychopat? Lze z facebookových snímků odhadnout osobnost člověka? Jako první analyzovaly vztah mezi zveřejňováním selfie, úpravou fotografií a osobnostními charakteristikami psycholožky Foxová a Rooneyová z univerzity v Ohiu (2015). Zajímala je sebeobjektivizace (tendence odvozovat svou hodnotu podle sexuální atraktivnosti svého těla) a tři rysy takzvané „temné triády“: narcismus (extrémní egoismus spojený s potřebou obdivu), psychopatie (impulzivita a nedostatek empatie) a machiavellismus (manipulování druhých bez ohledu na jejich potřeby) (Paulhus & Williams, 2002).

Vybraly 1000 amerických mužů starých 18 až 40 let nejprve vyplnilo osobnostní testy. Ti poté uvedli, kolik času strávili v minulém týdnu na síti, kolik zveřejnili fotografií a jak je upravovali.

Narcisové milují detaily, psychopati rychlost

Čím větších hodnot psychopatie dosahovali muži v testech, tím více selfie sdíleli. Mnoho času stráveného na sociálních sítích souviselo s vyšší mírou narcismu a sebeobjektivizace. Narcisové a muži, kteří vnímají své tělo jako objekt, pečlivě upravovali své snímky, jedinci se psychopatickými rysy toužili po co nejrychlejším zveřejnění.

Výsledky asi nepřekvapí. Zajímavé však je, že svůj facebook nejčastěji kontrolují muži nacházející se na opačných pólech škály sebeúcty: s nadprůměrně vysokou, ale i extrémně nízkou (Mehdizadeh, 2010). Autorky předpokládají, že existuje i nepřímá úměra mezi počtem zveřejněných snímků a sebeovládáním. Kdo více ovládá své emoce, méně „postuje“. Studie sice přinesla statisticky významné korelace, ovšem v malém vzorku populace, v němž navíc chyběly ženy.

Nečitelné ženy

Absenci druhého pohlaví doplnili vědci záhy. Ještě v témže roce rozšířil polský tým původní americkou studii. Výzkumníci sledovali vztah mezi pořizováním selfie a narcismem u polských mužů i žen (Sorokowski et al., 2015).

První studie zkoumala 748, druhá 548 dospělých. V první z nich účastníci počítali, kolik selfie různých typů (selfie sebe; selfie s partnerem; skupinové selfie) v posledním měsíci zveřejnili, nebo poslali. Ve druhé studii je kvůli vyšší objektivitě počítali sami výzkumníci.

Následně hledali souvislost mezi množstvím zveřejněných selfie a 4 dimenzemi narcismu: samostatností, ješitností, vedením a sebeobdivem. Čím více byli muži ješitní, vůdčí a obdivovali sebe samotné, tím více selfie všech 3 typů zveřejňovali. U žen ale proměnné téměř nekorelovaly: s množstvím selfie souvisel pouze sebeobdiv. V průměru však zveřejňovaly více selfie než muži. Výsledky ukazují, že zatímco narcistní muži častěji zveřejňují selfie, u žen narcismus se zveřejňováním selfie nesoúvisí.

Třesuté nevelké korelace

Jakkoliv přitažlivé se nám zmíněné výsledky zdají, nesmíme zapomenout, že všechny korelace byly poměrně nízké. A jak tomu u korelačních studií bývá, ani přítomnost významné souvislosti neznámá, že každý, kdo často zveřejňuje selfie, je narcis. Na sociálních sítích se ale projevuje: je jedním z důvodů zveřejňování selfie. Ovšem ne jediným. Jistě totiž existují další faktory, které toto chování ovlivňují a které zatím neznáme.

Motivací ke zveřejňování selfie může být například hledání přátel či osudové lásky. Tím lze částečně vysvětlit, proč u žen nalézáme nižší souvislost mezi selfie a narcismem. Ženy totiž používají sociální média jako způsob navázání vztahu s ostatními častěji než muži (Seidman, 2013).

Kolik narcisů máte mezi online přáteli? Ať už je číslo jakékoliv, váš odhad nebude vzdálen realitě. Narcisy totiž umíme dobře odhadovat podle jejich profilů (Buffardi & Campbell, 2008), patrně tedy existují typy fotografií, které tyto lidé pořizují častěji. Po dočtení tohoto článku tedy prozkoumejte profily svých přátel, dejte však pozor na předčasné závěry o jejich osobnosti.

Zdroje:

Buffardi, L. E., & Campbell, W. K. (2008). Narcissism and Social Networking Web Sites [Online]. *Personality And Social Psychology Bulletin*, 34(10), 1303-1314.

<https://doi.org/10.1177/0146167208320061>

Fox, J., & Rooney, M. C. (2015). The Dark Triad and trait self-objectification as predictors of men's use and self-presentation behaviors on social networking sites [Online]. *Personality And Individual Differences*, 76, 161-165. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.12.017>

Mehdizadeh, S. (2010). Self-Presentation 2.0: Narcissism and Self-Esteem on Facebook [Online]. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, 13(4), 357-364.

<https://doi.org/10.1089/cyber.2009.0257>

Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy [Online]. *Journal Of Research In Personality*, 36(6), 556-563. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00505-6](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6)

Seidman, G. (2013). Self-presentation and belonging on Facebook: How personality influences social media use and motivations [Online]. *Personality And Individual Differences*, 54(3), 402-407. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.10.009>

Sorokowski, P., Sorokowska, A., Oleszkiewicz, A., Frackowiak, T., Huk, A., & Pisanski, K. (2015). Selfie posting behaviors are associated with narcissism among men [Online]. *Personality And Individual Differences*, 85, 123-127.

<https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.05.004>

Zdroj obrázku:

<http://fanaru.com/selfie/wallpapers/>